

Κυριακή το Ασώτου: Ἡμαρτον εἰς σε Σωτήρ

Ορθοδοξία / Ἱερός Ἀμβων

π. Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, Ἱεροδιάκονος Ἱεράς Μητροπόλεως Ταμασοῦ και Ορεινῆς, θεολόγος

«Ἡμαρτον εἰς σε Σωτήρ, ὡς ὁ ἄσωτος Υἱός, δέξαι με Πάτερ μετανοοῦντα, καὶ ἐλέησόν με ὁ Θεός[1]»

Ἡ δεύτερη Κυριακή του Τριωδίου, γνωστή και ως Κυριακή του Ασώτου, μας θυμίζει την ευαγγελική περικοπή του ασώτου υιού, ἢ ὅπως την ονομάζουν ἄλλοι Ἱεροὶ Συγγραφεῖς του Εὐσπλαχνικοῦ Πατέρα. ἡ οποία μας θέτει ἐνώπιον της ἀνυπέβλητης και σωτήριας ἀγάπης του Θεοῦ ἀλλά μας τονίζει και την δύναμη που ἔχει ἡ πραγματική και εἰλικρινῆς μετάνοια.

Ἡ παραβολή του Ασώτου, γνωστή και προσφιλῆς σε ὅλους μας, ἀναφέρεται στον μικρότερο ἀπὸ δυο ἀδελφούς, που ζήτησε ἀπὸ τον πατέρα του το μερίδιο της περιουσίας που του ἀναλογούσε και ἀναχώρησε να βρει την τύχη του.

Ο πατέρας της παραβολῆς σέβεται την ἀπόφαση του παιδιοῦ του και ὅσο κι αν πονά ἡ καρδιά του για τον ἀποχωρισμό δέχεται το γεγονός με ἀγάπη. Ο υἱός ὁμως δεν ἐκτιμᾷ αὐτή την ἀγάπη του πατέρα του και δεν φροντίζει να φανεί ἀξιός της. Παίρνει την περιουσία που δεν δούλεψε για να την ἀποκτήσει, και την σκορπά

αλόγιστα σε μια ζωή άσωτη, επικίνδυνη και αμαρτωλή με αποτέλεσμα να την ξοδέψει όλη και να καταντήσει από πρίγκιπας που ήταν δίπλα στον πατέρα του να βόσκει γουρούνια και να αναγκάζεται μάλιστα λόγω της φτώχειας του να τρώει από την τροφή τους για να ζήσει «καὶ ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι[2]».

Ω του θαύματος! Παρότι είχε φτάσει σε αυτό το σημείο δεν έχασε όλη του την συναίσθηση ούτε λησμόνησε τελείως την αγάπη του πατέρα του με αποτέλεσμα να θυμηθεί πως ζούσε στην πατρική του οικία και να μετανοήσει ειλικρινά για την πράξη του να εγκαταλείψει την αγάπη του πατρός του. Αναλογίστηκε το λάθος που έκανε και πήρε την απόφαση να επιστρέψει μετανιωμένος στον πατέρα του, ελπίζοντας να του δώσει μια θέση ανάμεσα στους δούλους του. «Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου» του είπε, «οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου[3]». Ο πατέρας του όχι μόνο τον δέχτηκε, αλλά τον αποκατέστησε ως υιό του και έδωσε εντολή στους υπηρέτες του να ετοιμάσουν γιορτή για την επιστροφή του και να σφάξουν “τον μόσχο τον σιτευτό”.

Όταν ο άσωτος υιός «ἦλθεν εἰς εαυτόν» -αφού ήταν εκτός εαυτού, στις ηδονές και στα πάθη του κόσμου, δια της μετανοίας έτρεξε προς τον πατέρα. Και ο πατέρας τον αγκαλιάζει και τον φιλεί. Δεν είχε τελειώσει ακόμη ο υιός την εξομολόγησή του, δεν είχε εκφράσει ακόμη την επιθυμία του να τον δεχθεί ο πατέρας του σαν

δούλο, και ο πατέρας λέει στους υπηρέτες του: «Φέρετε την στολή την πρώτη και ενδύσατε και δώστε δακτυλίδι στο χέρι του και υποδήματα στα πόδια του και αφού φέρετε τον μόσχο τον σιτευτό, σφάξτε τον για να φάγωμεν και ευφρανθώμεν». Σε ποιόν ο Κύριος λέει να ευφρανθώμεν; Στους αγγέλους!, αναφέρει σε ομιλία του την συγκεκριμένη Κυριακή ο Όσιος Ιουστίνος Πόποβιτς.

Όταν επέστρεψε ο μεγαλύτερος γιος στο σπίτι και έμαθε για τη γιορτή, δυσανασχέτησε που ο πατέρας του δέχτηκε με τέτοιο τρόπο τον αμαρτωλό και άσωτο υιό. Και ο πατέρας του απαντά ότι ήταν επιβεβλημένη η χαρά και όχι η επίπληξη ή η τιμωρία, γιατί ο υιός του, ο μικρότερος υιός δηλαδή, ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και ευρέθη «ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη[4]».

Το βαθύτερο νόημα της παραβολής περιέχει τέσσερις πτυχές. Πρώτη πτυχή η απελπιστική κατάσταση στην οποία φθάνει ο αμαρτωλός, δεύτερη η ανάγκη μετανοίας και τα σωτήρια αποτελέσματα της, τρίτη το μέγεθος της θείας Ευσπλαχνίας στην οποία μπορούν να στηρίζονται και οι πλέον αμαρτωλοί, ώστε να μη φθάνουν ποτέ στην απελπισία. Κανένα αμάρτημα, όσο μεγάλο κι αν θεωρείται, δεν μπορεί να υπερνικήσει τη φιλόανθρωπη γνώμη του Θεού και τέταρτη πτυχή η αποφυγή του αισθήματος της αυτάρκειας του δικαιωμένου, όπως θεωρούσε τον εαυτό του ο πρεσβύτερος υιός.

Εάν λοιπόν συναισθανθούμε την πραγματική πνευματική μας κατάσταση και με ειλικρίνεια ομολογήσουμε τα λάθη μας και την κατασπατάληση των ταλάντων που μας χάρισε ο Θεός, θα καταλάβουμε ότι αυτή την ημέρα όλοι μας εορτάζουμε και όλοι, κατά κάποιο τρόπο, είμαστε άσωτοι υιοί, απομακρυνθέντες από τον «Οίκον του Ουρανίου Πατρός μας.

Με την παραβολή αυτή, ο Χριστός μας δείχνει αλλά και μας υπενθυμίζει τη μεγάλη σημασία της μετανοίας και της συγγνώμης. Μας υπενθυμίζει ότι δεν υπάρχει αμαρτία που μπορεί να υπερβεί την άπειρη αγάπη και φιλοανθρωπία του Θεού. Η ειλικρινής μετάνοια, η χωρίς δικαιολογίες και ωραιοποιήσεις, αυτή που συνοδεύεται με ταπείνωση και συντριβή καρδιάς, ελκύει τη συγγνώμη και την αγάπη του Θεού πριν καλά -καλά βγει από τα χείλη μας. Υπάρχει η δυνατότητα της επιστροφής, της διαγραφής των λαθών μας, της αποκατάστασης της κοινωνίας της αγάπης με τον θεό και με τον συνάνθρωπό μας. Και αν από τον καθένα μας, ως αμαρτωλό, είναι σημαντική και απαραίτητη η μετάνοια, άλλο τόσο σπουδαία και απαραίτητη είναι και η συγγνώμη. Η συγγνώμη είναι η απάντηση προς τον μετανοούντα, και τις περισσότερες φορές προέρχεται από τον Θεό.

Η σημερινή παραβολή αποτελεί ολόκληρο το Ευαγγέλιο. Και μόνη αυτή είναι ικανή

να μας οδηγήσει στη σωτηρία. Ο Χριστός σήμερα μας έμαθε ότι δεν πλασθήκαμε για τη ζωή της αμαρτίας. Ότι εάν βρισκόμαστε σε αυτή την κατάσταση της πτώσεως και της εξαχρείωσης ευθυνόμαστε εμείς. Ότι αν και είμαστε αμαρτωλοί δεν χάσαμε την ελπίδα και τη δυνατότητα να επιστρέψουμε εκεί από όπου ξεπέσαμε. Ότι ο Θεός είναι Πατέρας μας γεμάτος φιλευσπλαχνία και στοργή. Ότι μπορούμε να απολαύσουμε το έλεος του Θεού Πατέρα υπό μία και μόνο προϋπόθεση: την ταπείνωση μας ενώπιον του, την υποταγή μας στο θέλημα του, την αναγνώριση της αποτυχίας μας, την METANOIA μας.

Αμήν!

[1] Στιχηρό κατανυκτικό τροπάριο στον εσπερινό της Κυριακής του β' ήχου,

[2] Λουκά 15,16.

[3] Λουκά 15,29.

[4] Λουκά 15,24.

<https://bit.ly/3xflbDe>